

Diariern:

Beslutat datum: XX av XX

Ansvar för detta dokument: XXXX

Detta dokument har tagits fram av:

XX

XX

XX

Dokumentet revideras: XX XX

Sammanfattning

Vaggeryds kommun växer i antal invånare, och för att kunna möta framtidens utmaningar behöver vi växa hållbart tillsammans.

Vaggeryds kommun har en vision som säger att vi skall vara **en plats att göra skillnad**. Visionen ska förverkligas genom att de som bor, lever och verkar här arbetar tillsammans för fyra övergripande lokala mål.

Vaggeryds kommun ska vara en plats med hållbar samhällsutveckling och tillväxt i hela kommunen

Vaggeryds kommun ska vara en plats med hög sysselsättning, ett varierat näringsliv och en utbildning med god kvalitet

Vaggeryds kommun ska vara en plats med en hög kunskapsnivå, en aktiv fritid och ett rikt kulturliv - för en god hälsa

Vaggeryds kommun ska vara en plats som är attraktiv, trygg och tillgänglig - där alla känner delaktighet och kan påverka

Detta program är en förklaring till vad våra övergripande mål egentligen står för, och hur de kan hjälpa oss att tillsammans uppnå en hållbar utveckling.

Detta program är också ett förtydligande av vårt kommunala ansvar för att arbeta mot de 17 globala hållbarhetsmålen i Agenda2030.

En politisk vision och prioritering

De övergripande målen för Vaggeryds kommun har tagits fram efter medborgardialog och genom en parti och blocköverskridande process för att säkerställa långsiktigheten i målen. Val av politiska verktyg för att nå målen beskrivs i ett separat dokument.

Globala hållbarhetsmål i Agenda2030

De 17 globala målen handlar för Vaggeryds kommun om att om att kunna utveckla vårt samhälle på ett sätt som säkerställer att vi även i framtiden har hälsosam luft, drickbart vatten, ett fungerande ekosystem, klimatsmart energiproduktion och en god infrastruktur. Det handlar också om att ha beredskap inför olika former av extrema väderhändelser. De handlar om att skapa förutsättningar för människors hälsa, trygghet och sociala sammanhang. Att skapa förutsättningar för att kunna

försörja sig och ha rätt att bestämma över sitt eget liv, och vid behov finnas till för de som inte klarar sig på egen hand.

Styrande dokument

Det finns många styrande dokument som reglerar en hållbar samhällsplanering, och den mest övergripande är vår kommunala och lokala översiktsplan (ÖP) som visar på en framtida markanvändning. Det finns också regionala styrdokument som leder oss i arbetet, t.ex. Regional Utvecklingsstrategi (RUS), och en regional Klimatstrategi. Utöver lokala och regionala styrdokument finns nationella lagar, riktlinjer och mål som exempelvis socialtjänstlagen och skollagen, och de folkhälsopolitiska målen.

Mer konkret beskrivning av hur olika saker skall utformas och i vilken prioriteringsordning, finns i olika planer, exempelvis cykel- och gångvägsplan. Det finns också styrdokument kring ekonomi och budget som talar om vad olika saker får kosta.

Vad blir resultatet och hur följer vi upp

Det finns 17 Globala hållbarhetsmål genom Agenda2030 som följs upp i Vaggeryds kommun, och kopplat till dessa finns fyra lokala övergripande mål för Vaggeryds kommun där måluppfyllelsen mäts i både faktisk och upplevd kvalitet.

En god måluppfyllelse av lokala övergripande målen innebär bl.a. en god bostadsförsörjning, ett bra företagsklimat, ökat antal arbetstillfällena, en hög nivå av egenförsörjning samt ett högt valdeltagande. Det innebär också en ökad andel invånare med gymnasial och eftergymnasial utbildning samt en förbättrad fysisk och psykisk hälsa.

I Vaggeryds kommun ska de som bor, lever och verkar uppleva att det finns en bra bostadsmarknad, en god infrastruktur och ett effektivt klimatarbete. Det ska finnas en positiv bild av möjligheterna att utbilda sig, arbeta och driva företag samt en positiv upplevelse av utbudet kring kultur och fritidsaktiviteter. De som bor, lever och verkar i Vaggeryds kommun ska uppleva trygghet, goda möjligheter att påverka och att det är en attraktiv plats där vi tillsammans gör skillnad.

Innehåll

Sammanfattning	s.3
Vision och värdegrund och övergripande mål	s.5
Fullmäktige mål 1	s.6
Fullmäktige mål 2	s.8
Fullmäktige mål 3	s.10
Fullmäktige mål 4	s.12
Agenda2030 i Vaggeryds kommun	s.14
Interna mål	s.18
Kort om hur målen tagits fram	s.20

Förklaring:

XX
XX
XX

Mål 14

Globalt mål **14 Hav och marina resurser** handlar om att bevara och använda världens hav, sjöar och marina resurser på ett hållbart sätt. Haven förser oss med ovärderliga naturresurser som används till bland annat mat, läkemedel och biobränslen. Haven absorberar en stor del av den koldioxid och den värme vi släpper ut. Det är viktigt att skydda marina områden och den biologiska mångfalden för att haven ska må bra. Konkret handlar det om att minska nedskräpning, förorening, försurning och övergödning, att skydda och förvalta marina ekosystem samt reglera fisket så att bestånden kan återställas. Det handlar också om innehåller också målsättningar att låta de småskaliga fiskarna få tillgång till marknader, öka kunskap och forskning kring havsteknik och marina frågor. Överfiske, utsläpp av näringsämnen och industriutsläpp har sedan århundraden bidragit till nedbrytningen av den ekologiska balansen. Det finns åtgärdsprogram inom havsmiljö- och vattenförvaltning - med åtgärder som kommuner och myndigheter behöver utföra.

Vattenrening är ett exempel på frågor som kommuner och regioner arbetar med, där avloppsrening är en viktig del. Vaggeryds kommun har också tillsynsansvar när det gäller vattenkvalitet. Det finns kommuner som tillsammans med lokala aktörer anlägger våtmarker som renar vatten, jämnar ut flöden, ökar den biologiska mångfalden och på så sätt bidrar till att nå mål 14.

Mål 15

Globalt mål **15 Ekosystem och biologisk mångfald** handlar om att genom hållbar markanvändning, stoppa förlusten av den biologiska mångfalden och stärka ekosystemen. Ett långsiktigt bevarande och nyttjande av ekosystemen är såväl en svensk som global utmaning. Avvägningen mellan att bevara och stärka den biologiska mångfalden och dess ekosystemtjänster som vi är beroende av och tillåta uttag av naturresurser för världens växande ekonomier är intressekonflikter som måste hanteras.

Nationellt handlar av utmaningarna om att samtidigt som bioekonomin stärks utveckla ett hållbart skogsbruk, minska förlusten av biologisk mångfald, hindra utbredningen av invasiva arter och öka restaureringen av våtmarker. 68 procent av Sveriges yta består av skog. De två naturtyper som har sämst utveckling är jordbrukslandskapet och marina miljöer. Där finns störst antal hotade arter. Ett nationellt skogsprogram och strategi och

etappmål för ekosystemtjänster och biologisk mångfald beslutades av regeringen under 2018.

Kommunerna kan besluta att ett mark- eller vattenområde kan bli naturreservat om det behövs för att bevara biologisk mångfald eller vårda och bevara värdefulla naturmiljöer. Kommuner och regioner är också stora markägare och kan i den rollen vidta åtgärder för att återställa våtmarker, stärka ekosystemtjänsterna och motverka minskningen av biologisk mångfald. Kommunerna kan också ta tillvara och integrera stadsgrönska och ekosystemtjänster i urbana miljöer vid planering, byggande och förvaltning i städer och tätorter.

Mål 16

Globalt mål **16** syftar till att främja **fredliga, inkluderande och rättvisa samhällen**. Alla människor har rätt till frihet och möjlighet att påverka sina egna liv oberoende av etnicitet, kön, religion eller sexuell läggning. Alla människor har rätt att leva i fred och säkerhet utan rädsla för våld och förtryck. Det är främst kommuner och regioner som möter medborgarna i deras kontakt med samhället. Att kommunernas verksamheter fungerar rättssäkert och motverkar korruption bidrar till att behålla en tilltro till samhällets institutioner. Demokrati och medborgarnas delaktighet är fundament i den kommunala och regionala strukturen.

Mål 17

Mål **17 Genomförande och partnerskap** handlar ur kommunalt perspektiv om att främja överföring och spridning av miljövänlig teknik och bistå i kapacitetsuppbyggnad. För att uppnå mål 17 krävs partnerskap mellan offentlig sektor, privat sektor och civilsamhället. Kommuner och regioner samverkar trots sin rätt till självbestämmande ofta både sinsemellan men också med näringslivet, akademien, civilsamhället och medborgarna. Krav på samverkan med olika grupper finns också inbyggd i viss lagstiftning. Kommuner och regioner bidrar till måluppfyllelse av de globala målen hemmavid, men också i andra länder genom att de upphandlar varor som är producerade utomlands. Genom att genomföra medvetna upphandlingar kan kommuner och regioner bidra positivt till agendan även utanför landets gränser. För att klara av välfärdsuppdraget är kommuner och regioner beroende av bred samverkan.

Mål 11

Globalt mål **11 Hållbara städer** handlar om att göra städer och samhällen säkra, inkluderande och hållbara men utgår också från platsens unika förutsättningar. En ökad befolkning kan öka behovet av tillgång till sjukvård, utbildning och jobb, men innebär även en påfrestning på miljön.

Vaggeryds kommun ansvarar för samhälls- och bostadsplanering, för vatten, avlopp och delar av transportinfrastrukturen. Den vägledande översiktsplaneringen är viktig för att skapa en hållbar utveckling. I översiktsplanen talar kommunen om hur den vill att stad och land ska utvecklas. Kommunerna har också ett ansvar för att i samverkan med region och länsstyrelse ta fram riktlinjer för bostadsförsörjningen och ha mål för bostadsbyggande enligt lagen om kommunernas bostadsförsörjningsansvar.

Globalt mål 11 Hållbara städer handlar ur vårt kommunala perspektiv om att skapa överkomliga bostäder åt alla, skapa hållbara transportsystem, skydda natur- och kulturarvet och förebygga samt skapa minska effekten av katastrofer. Det handlar också om att minska samhällens negativa miljöpåverkan, säkra tillgång till grönområden och stödja uppbyggnad av hållbara och motståndskraftiga byggnader.

Mål 12

Globalt mål **12** handlar om att säkerställa strukturer som bidrar till mer **hållbar konsumtion och produktion**. Individerna kommer att få bättre levnadsstandard men det kommer också att innebära ökad konsumtion av resurser och produktion av varor och tjänster. Användandet av våra naturresurser är redan ohållbart och har negativ effekt på vår miljö och människors hälsa.

Matsvinnet ska halveras, kemikaliernas negativa påverkan ska minska och vårt avfall ska både minska och återvinnas i högre utsträckning.

Våra utsläpp av växthusgaser som beror på konsumtion är höga. Vi behöver också arbeta med att fasa ut farliga kemikalier. En samhällsnyttig, cirkulär och biobaserad ekonomi är ett av regeringens fokusområden i handlingsplanen för Agenda. 2018 tillsattes en delegation för cirkulär ekonomi. Nya regler för producentansvaret vad gäller förpackningsinsamling och krav på att kommunerna ska erbjuda matavfallsinsamling har beslutats som ska göra det lättare för fler att återvinna mer.

Kommunerna och regionerna är stora konsumenter och upphandlar varje år varor och tjänster för miljardbelopp. Genom att använda olika upphandlingsinstrument kan regioner och kommuner skapa innovationsdriven utveckling av såväl sina egna som sina leverantörers verksamheter i en hållbar riktning. Vaggeryds kommun och SÅM (Samverkan-Återvinning-Miljö) ansvarar också för stora delar av avfallshanteringen. I Sverige återvinner vi stora delar av avfallet. Att ta tillvara resurser i avfallet genom återvinning och att avgifta kretsloppet genom att samla in farligt avfall är avgörande för att nå de nationella miljökvalitetsmålen och ligger i linje med flera av målen i Agenda 2030, bland annat mål 12. Konsumentrådgivning och energi- och klimatrådgivning är andra tjänster som kommuner erbjuder invånarna.

Mål 13

Globalt mål **13** handlar om att **bekämpa klimatförändringarna**. Effekterna av klimatförändringarna påverkar oss alla, men de som lever i utanförskap drabbas hårdast. Förändrat klimat orsakar bland mycket annat torka, vattenbrist, översvämningar, naturkatastrofer och kollapsade ekosystem. De innebär hot mot människors hälsa och säkerhet.

Nationellt har under senare år har utsläppen från transporterna stått stilla trots ökade biobränslen på grund av fler transporter. Riksdagen beslutade 2017 om en klimatlag och ett klimatpolitiskt ramverk där Sverige år 2045 inte ska ha några nettoutsläpp av växthusgaser.

Vaggeryds kommun har ett ansvar vid planeringen att ta hänsyn till klimatrisker. Att klimatanpassa den fysiska planeringen innebär både att förebygga och minimera riskerna för naturolyckor. Kommuner och regioner har stora möjligheter och utmaningar att minska sin klimatpåverkan och anpassa sig till ett förändrat klimat. Arbetet för minskad klimatpåverkan i kommuner och regioner sker inom många områden. Det gäller exempelvis infrastrukturplanering och satsningar på kollektivtrafik, cykel, parkeringspolicy och trafikplanering. Att minska energianvändningen i byggnader sparar både pengar och miljö. Kommunernas och regionernas arbete ger stora resultat. Men det finns fortfarande ytterligare skäl att spara. Stora möjligheter finns också inom samhällsplanering och offentlig upphandling och i samspel med näringsliv och invånare.

Vision och värdegrund 2030

Här ger vi plats för att göra skillnad

En plats för möjligheter formad med **tanke och omtanke**.

Där lusten är vår drivkraft och där glädjen smittar.

En plats med stark tradition för gränslöst skapande. Där gemensam vilja och kunskap får livet att lyfta och **idéer att bli verklighet**.

En plats i rörelse som bygger på mångfald och hållbarhet.

Där allt är nära och **alla har betydelse**.

Övergripande mål för mandatperioden 2019-2022

Alla som bor, lever och verkar i Vaggeryds kommun uppnår tillsammans visionen genom fyra mål:

Vaggeryds kommun ska vara en plats...

...med hållbar samhällsutveckling och tillväxt i hela kommunen

...med hög sysselsättning, ett varierat näringsliv och en utbildning med god kvalitet

...med en hög kunskapsnivå, en aktiv fritid och ett rikt kulturliv - för en god hälsa

...som är attraktiv, trygg och tillgänglig - där alla känner delaktighet och kan påverka

Vaggeryds kommuns fyra mål för mandatperioden är långsiktiga och är kopplade till FN:s 17 globala mål inom Agenda2030.

Alla verksamheter bidrar till samtliga fyra mål som förtydligas genom ett strategiskt utvecklingsprogram.

Samtliga mål följs upp i samband med prognos och rapportering av ekonomi och kvalitetsresultat

Vaggeryds kommuns övergripande mål skall harmonisera med de planer och riktlinjer som hanteras och beslutas politiskt. Exempelvis kommunens översiktsplan, boendeutvecklingsprogram, miljöprogram m.m.

Mål 1. Vaggeryds kommun ska vara en plats med hållbar samhällsutveckling och tillväxt i hela kommunen

(Bild på ex. hus/kvarter med människor, träd, luft och vatten)

Vaggeryds kommun som plats behöver utvecklas på ett sätt som säkerställer att vi även i framtiden har hälsosam luft, drickbart vatten, ett fungerande ekosystem, klimatsmart energiproduktion och en god infrastruktur. Det handlar också om att ha beredskap inför olika former av extrema väderhändelser. Den byggda miljön har stor betydelse för människors hälsa, trygghet och sociala sammanhang.

Detta innebär att vi behöver ha en tillfredsställande bostadsförsörjning.

De som bor, lever och verkar i Vaggeryds kommun ska uppleva att det finns en bra bostadsmarknad, en god infrastruktur och ett effektivt klimatarbete.

Vaggeryds kommun ska sträva efter att vara topp XXX i länet när det gäller XXXX

(Bilder från olika verksamheter med exempel)

Exempel från verksamheten:

(Textförslag baserat på nya nämndmål och måldialoger—ses över av KLG)

Socialnämnden utvecklar lösningar för att möta medborgarnas framtida vård och omsorgsbehov och barn- och utbildningsnämnden utvecklar inspirerande lärmiljöer.

Miljö- och byggnämnden lyfter kunskapen i samhället inom hållbar planering och byggande och tekniska nämnden säkerställer framtidens infrastruktur.

Kultur- och fritidsnämnden finns som stöd till våra ideella krafter som är en viktig nyckel för tillväxt i hela kommunen.

Vaggeryds Energi AB utvecklar vår framtida energiförsörjning och Vaggeryd Bostads AB utvecklar framtida bostäder.

Räddningstjänsten bidrar med att säkerställa vårt fokus på trygghet och robusthet och kommunstyrelsen arbetar som samordnande kring den fysiska planeringen.

Mål 6

Globalt mål 6 **Rent vatten och sanitet**—Vaggeryds kommun har ansvar för tillgången till dricksvatten och avlopp. Såväl skyddet av vattnet som dricksvattnets kvalitet och hur avloppsvattnet ska renas är reglerat på EU-nivå, men styrs också av flera svenska lagar som till exempel miljöbalken och lagen om allmänna vattentjänster. Trots en god tillgång till vatten och avlopp finns det behov av att förbättra vattenkvaliteten samt minska föroreningar och övergödning i många svenska sjöar och vattendrag. Vaggeryds kommun är ansvarig för att genomföra flertalet av de åtgärder som krävs för att förbättra vattenkvaliteten både i rollen som VA-producent och som granskande myndighet. Kommuner arbetar också för att förebygga problem med vattenbrist och sinande brunnar, vilket perioder av låga grundvattennivåer kan leda till.

Mål 7

Globalt mål 7—**Hållbar energi**—Vaggeryds kommun har i ett Miljöprogrammet fastställt två delmål för energi: God bebyggd miljö samt Begränsad klimatpåverkan i syfte att bidra till länet klimat och energistrategi 2020 kring energieffektivisering och omställning till fjärrvärme och förnybar energi.

Vaggeryds kommun som koncern ska till år 2020 energieffektivisera och minska energianvändningen i byggnader med 20 %. Detta motsvarar 5 522 MWh. 2010 är basår. Vidare skall solceller uppföras på i princip all egen nybyggnation. Vid all nybyggnation ska en solcellskalkyl upprättas och om återbetalningstiden är max 15 år ska solceller sättas upp.

Vaggeryds kommun ska ställa energi- och miljökrav vid alla egna nybyggnationer samt konvertera alla fastigheter som förvärfvas till fossilbränslefri värmekälla. Vaggeryds kommun ska sträva efter att minimera elanvändningen för uppvärmning av fastigheter till förmån för fjärrvärme.

Mål 8

Globalt mål 8 **Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt** handlar om att alla människor ska ha ett arbete med anständiga arbetsvillkor. Det handlar också om att främja inkluderande och hållbar ekonomisk tillväxt. Alla människor som arbetar behöver få en inkomst som går att leva på, som eliminerar fattigdom och främjar ekonomisk tillväxt. Kommuner och regioner stödjer utvecklingen av arbetstillfällen för alla grupper, även de som står långt från arbetsmarknaden. Detta kan ske exempelvis i samverkan med Arbetsförmedlingen, näringslivet och den sociala ekonomin. Kommunerna ansvarar även för kommunal vuxenutbildning (komvux) som bidrar till att människor kan utbilda sig och hitta arbete. Kommuner är också markägare, markförsäljare, planerare, tillståndsgivare och

kontrollmyndighet inom många områden som berör flertalet företag. Genom att sköta sina uppdrag objektivt, rättssäkert och professionellt skapar man bästa förutsättningar för näringslivet att bedriva sin verksamhet och växa.

Mål 9

Globalt mål 9 **Hållbar industri, innovationer och infrastruktur** handlar om att bygga motståndskraftig infrastruktur, främja hållbar och inkluderande industrialisering samt uppmuntra innovationer. Fungerande infrastruktur är grundläggande för att samhället ska fungera. Genom investeringar i långsiktigt hållbara transportsystem, förnybar energi samt ökad tillgång till kunskap kan fler samhällen skapa positiv utveckling när det gäller hälsa, ekonomisk tillväxt samt tillgång till utbildning som kan lyfta människor ur utanförskap. Samtidigt behöver den industriella utvecklingen ta hänsyn till miljön. Resurseffektivisering, ny teknik och innovationer har stor betydelse för att framtidens industri ska vara hållbar.

Kommuner och regioner är stora investerare i infrastruktur. System för vatten och avlopp och kollektivtrafik är några exempel. Genom upphandling kan utvecklingen styras mot innovation av exempelvis renare och smartare teknik. Genom rätt agerande kan utvecklingen styras mot en mer hållbar riktning. Kommunernas ansvar för viss tillsyn av olika verksamheter kan också bidra till en hållbar utveckling av såväl näringsliv som offentligt finansierade verksamheter. Möjligheten till samverkan med universiteten i olika sammanhang innebär också att ny kunskap kan bidra till innovationer.

Mål 10

Globalt mål 10 **Minskad ojämlikhet** handlar om att minska ojämlikheter mellan olika grupper i befolkningen, ojämlikheter relaterade till kön, ålder, etnicitet, ekonomiska förutsättningar och social status ökar. Ojämlikhet skapar grogrund för konflikter, sjukdomar och miljöförstöring. För att samhällen ska kunna utvecklas rättvist och hållbart krävs en jämnare fördelning av makt och resurser.

Vaggeryds kommun har genom sitt ansvar för skola, omsorg och socialt stöd goda möjligheter att motverka ojämlikhet mellan olika individer och grupper av både barn och vuxna. Fullföljande av grundläggande utbildning är en av flera viktiga faktorer för minskad ojämlikhet. Regionen kan också inom bland annat vården och kollektivtrafiken motverka ojämlikheter vad gäller hälsa och transportmöjligheter. Det kommunala utjämningsystemet är tänkt att ge likvärdiga förutsättningar för välfärd oavsett var i landet vi befinner oss. Trots detta finns det utmaningar i att erbjuda en likvärdig offentlig service i kommunerna och regionerna på grund av varierande befolkningssammansättning och andra förutsättningar.

Agenda2030

I september 2015 antog världens stats- och regeringschefer Agenda 2030. Det är 17 globala mål för hållbar utveckling som syftar till att utrota fattigdom, stoppa klimatförändringar och skapa fredliga och trygga samhällen. Agenda 2030 gäller för alla människor och länder och vi måste gemensamt arbeta för att vi ska nå målen. Det kräver engagemang från regeringen, kommuner, och regioner, näringsliv och civilsamhället. Vi har alla en viktig roll att spela för att ingen människa ska lämnas utanför.

Globalt mål 1 **Ingen fattigdom** handlar för Vaggeryds kommun om att ytterligare minska antalet invånare som inte kan försörja sig och se till att invånare har tillgång till grundläggande välfärd. I samverkan med region och civilsamhället identifieras vilka invånare, inte minst barn, som lever i utsatthet och resurser satsas som hjälper dem att ta sig ur den.

Mål 2

Globalt mål 2 **Ingen hunger** handlar för Vaggeryds kommun om att land- och vattenresurserna förvaltas väl samt att bevara viktiga jordbruksmarker, minska matsvinn och säkerställa hälsosam och näringsriktig kost inom skola, vård och omsorg. Måltidsverksamheten bidrar både till gemenskap och mindre risk för undernäring bland äldre. Kommunens kontrollansvar för livsmedels hanteringen innebär också att matens kvalitet säkras.

Mål 3

Globalt mål 3 **God hälsa och välbefinnande** handlar ur ett kommunalt perspektiv om hur skolan och den sociala omsorgen fungerar och om hur bostads- och samhällsplaneringen bedrivs, eller i vilken mån det finns kultur- och fritidsaktiviteter för alla, oavsett kön, bakgrund eller socioekonomisk situation. Beroende på hur verksamheterna bedrivs, kan de vara hälsofrämjande eller förebyggande i sig. Vaggeryds kommun har ett gemensamt ansvar tillsammans med regionen för mer-

parten av de välfärdstjänster som har stor påverkan på invånarnas hälsa genom livet och arbetar för en god och jämlik hälsa.

Mål 4

Globalt mål 4 **God utbildning** handlar om att alla ska få tillgång till avgiftsfri och likvärdig utbildning av god kvalitet genom livet.

I Sverige har vi sedan länge ett väl utbyggt utbildningssystem med skolplikt och avgiftsfri utbildning. Trots detta finns det utmaningar. Bristande likvärdighet, kunskapskillnader mellan flickor och pojkar och brist på lärare är några av dem. Vaggeryds kommun ansvarar för stora delar av utbildningen. Såväl förskola som grundskola, gymnasium och delar av vuxenutbildningen finansieras med kommunala skattemedel och drivs med både kommunala och fristående huvudmän. Som utbildningsanordnare gäller det att vara uppdaterad på de lokala arbetsmarknadsbehoven så att rätt kompetenser utbildas. Vaggeryds kommun samverkar med region som bland annat har ansvar för mödrahälsovård, barnhälsovård och stöd i föräldraskapet, insatser som också har betydelse för hur barn klarar sina studier. Att klara skolan har i sin tur stor betydelse för hälsan, även i vuxen ålder.

Mål 5

Globalt mål 5 **Jämställdhet** handlar om att kvinnor, flickor, män och pojkar ska ha samma rättigheter, villkor och möjligheter att forma sina liv. Flickor och kvinnor ska ha makt över sina egna liv och bestämma över sina egna kroppar. Jämställdhet är en del av det kommunala uppdraget. Det innebär att kommuner och regioner ska ge kvinnor och män, flickor och pojkar, en likvärdig service och främja en jämställd samhällsutveckling. Det är en fråga om mänskliga rättigheter, men det handlar också om kvalitet och effektivitet. Det kräver att verksamheter planeras utifrån både kvinnors och mäns, flickors och pojkars behov och att resurser fördelas likvärdigt mellan könen. Personal inom skola, vård och omsorg behöver bemöta kvinnor och män, flickor och pojkar utan diskriminering och utan stereotypa föreställningar om kön. Vaggeryds kommun har tillsammans med regionen också ett särskilt ansvar att motverka alla former av våld mot kvinnor och flickor. Som arbetsgivare i en kvinnodominerad sektor har kommun och region ett särskilt stort ansvar för kvinnors arbetsvillkor.

Globala hållbarhetsmål*

Ur hållbarhetsperspektiv handlar det om minskade utsläpp, om tillgången till dricksvatten och fungerande avlopp samt omställning av energisystemet genom fortsatt utbyggnad av förnybar energi. Kommuner och regioner ansvarar för att land- och vattenresurserna förvaltas väl samt att bevara viktiga jordbruksmarker. En säker och effektiv infrastruktur ska säkerställas, vilket innebär utveckling av kollektivtrafik och vägstråk i nationell och regional samverkan samt att säkra övergångsställen och cykel och gångvägar. Återvinning och minskning av avfall samt att avgifta kretsloppet genom att samla in farligt avfall är avgörande. Vaggeryds kommun är också stor markägare och kan i den rollen vidta åtgärder för att återställa våtmarker, stärka ekosystemtjänsterna och motverka minskningen av biologisk mångfald. Vaggeryds kommun kan också ta tillvara och integrera stadsgrönnska och ekosystemtjänster i urbana miljöer vid planering, byggande och förvaltning i städer och tätorter. Kommuner och regioner är stora energianvändare men också stora energiproducenter och kan som sådan arbeta aktivt med att i upphandlingar ställa krav och i den egna produktionen se till att följa utvecklingen och använda den senaste tekniken.

Detta innebär för Vaggeryds kommun att sträva efter en god användning av våra mark och naturresurser, begränsad klimatpåverkan, att utnyttja tekniska möjligheter och en fungerande samverkan mellan kommun, näringsliv, utbildningsaktörer och civilsamhälle. Det innebär också en bra och förebyggande tillsyn och tillståndshandlägg-

Styrande dokument

- ÖP (Översiktsplan) – vår framtida rekommenderade markanvändning
- LIS-plan (Landsbygdsutveckling i strandnära läge – områden som kan undantas regeln om strandskydd)
- **Bostadsförsörjningsprogram**

ning från kommunal verksamhet där vi tillsammans har fokus på hållbarhet

Mäta och följa upp

De Globala målen i Agenda2030 kring hållbar samhällsutveckling följs nationellt upp genom att mäta luftutsläpp, andel skyddad natur, ekologisk åkermark, god kvalitet på vattentäkter, sjöar och vattendrag samt grundvattennivåer. Här mäts även elavbrott, elanvändning och utvecklingen av alternativ energi såsom fjärrvärme, men även återvinning, hushållsavfall och trångboddhet. Den kommunala organisationens påverkan genom andel miljöbilar och andel ekologiska livsmedel räknas också in.

Verksamheter i Vaggeryds kommun följer bl.a. upp att den fysiska planeringen av mark tillgodoser utvecklingen både i tätort och landsbygd, att vård och omsorgsbehovet och inspirerande lärmiljöer utvecklas. Den växande infrastrukturen följs upp i form av vägar och ledningar, liksom miljötillsyn och tillstånd för att bygga. Det följs även upp att det finns bra bostäder och aktiviteter för olika målgrupper i hela kommunen.

För att uppnå en god måluppfyllelse för Vaggeryds kommuns första mål som handlar om samhällsplanering behöver det finnas tillfredsställande bostadsförsörjning.

Detta innebär bl.a. XXXX —Lägg in mål kring sociala delen i Bostadsförsörjningsprogrammet.

Det krävs också en fortsatt positiv utveckling av hur bostadsmarknaden, infrastrukturen och klimatarbetet upplevs av de som bor, lever och verkar i Vaggeryds kommun.

- Grönstrukturplan
- Miljöprogram
- Strategi för dagvattenförsörjning
- Handlingsplan Trygghet och säkerhet
- Vindbruksstrategi
- Cykel och gångvägsplan

*Av de 17 Globala målen är mål 11, Hållbara städer och samhällen, en samlande bild av kopplingen mellan Agenda2030 och det första övergripande målet för kommunen. Fördjupade delar finns i de Globala målen 6 (Vatten), 7 (Energi), delar av mål 2 (ingen hunger) och delar av mål 9 (Industri, innovationer, infrastruktur), 12 (konsumtion och produktion), 13 (Klimatförändringar), 14 (Hav) samt 15 (ekosystem och biologisk mångfald).

Mål 2. Vaggeryds kommun ska vara en plats med en hög sysselsättning, ett varierat näringsliv och en utbildning med god kvalitet

(Bild på idéer, industri)

Ett gott företagsklimat, en varierad arbetsmarknad och en utbildning med hög måluppfyllelse leder till ett ökat företagande, fler arbetstillfällen och hög försörjningsgrad i vår kommun med lågt antal invånare i utanförskap.

Detta innebär en hög grad av egenförsörjning och en utveckling av arbetstillfällen inom privat sektor.

De som bor, lever och verkar i Vaggeryds kommun ska ha en positiv bild av möjligheterna att utbilda sig, arbeta och driva företag.

Vaggeryds kommun ska sträva efter att vara topp XXXX i länet av XXX

(Bilder från olika verksamheter med exempel)

Exempel från verksamheten:

(Textförslag baserat på nya nämndmål och måldialoger—ses över av KLG)

Socialnämndens verksamhet arbetar med att stärka individer genom utvecklande sysselsättningar, och barn- och utbildningsverksamheten arbetar för att våra barn och elever ska ha hög måluppfyllelse.

Miljö- och byggnämnden satsar på utveckling av dialogen och tekniska nämnden erbjuder bra, ändamålsenliga offentliga byggnader samt ger näringslivet etableringsförutsättningar.

Kultur- och fritidsverksamheten arbetar tillsammans med andra aktörer för att inspirera och stödja utveckling och utbildning för samhällsengagemang och framtida yrkesliv.

Räddningstjänsten bidrar med tillgänglig och kunskapsstark stöttning till såväl näringslivs- verksamhet som inom utbildningsverksamhet för trygghets och robusthetsfrågor och kommunstyrelsen arbetar som samordnande kring utveckling av näringslivsfrågor.

VSB0 XXX och VEAB XXX

Globala hållbarhetsmål*

Hållbarhetsperspektivet här handlar om att alla människor har rätt till frihet och möjlighet att påverka sina egna liv oberoende av etnicitet, kön, religion eller sexuell läggning. Alla människor har rätt att leva i fred och säkerhet utan rädsla för våld och förtryck.

Det är främst kommuner och regioner som möter medborgarna i deras kontakt med samhället. Att kommunernas verksamheter fungerar rättssäkert och motverkar korruption bidrar till att behålla en tilltro till samhällets institutioner. Demokrati och medborgarnas delaktighet är fundament i den kommunala och regionala strukturen.

Kommuner och regioner samverkar ofta både sinsemellan men också med näringslivet, akademien, civilsamhället och medborgarna. Krav på samverkan med olika grupper finns också inbyggd i viss lagstiftning

Ett demokratiskt och fredligt samhälle är en förutsättning för individen att kunna vara en del av samhället.

Detta innebär för Vaggeryds kommun att sträva efter ett starkt samarbete mellan kommunal organisation och civilsamhälle. Det innebär också en öppenhet, en bra dialog och möjligheter att påverka. Det innebär också att sträva efter en bra dialog inför olika former av beslut.

Styrande dokument

- Marknadsplan
- Handlingsplan för trygghet och säkerhet

Hur vi mäter och följer upp resultatet

Det Globala målen i Agenda2030 kring trygghet, delaktighet och inkludering följs nationellt upp genom att mäta valdeltagande, antal våldsbrott och det ekonomiska resultatet. Här följs även upplevelsen exempelvis hos brukare inom LSS kring delaktighet samt andel inom etableringen som går vidare till arbete eller studier.

Verksamheter i Vaggeryds kommunala organisation följer upp genom målgruppsundersökningar som t.ex. brukarundersökningar och elevenkäter, tillgång till digitala verktyg i skolan, andel besökare/ användare fysiskt och digitalt

För att uppnå en god måluppfyllelse för mål 4 kring attraktivitet, trygghet och delaktighet, krävs ett gott valdeltagande och ett representativt deltagande vid medborgardialoger, samt en låg andel brott och olyckor.

Det krävs också en positiv upplevelse hos de som bor, lever och verkar i Vaggeryds kommun av såväl möjligheten att påverka, upplevd trygghet samt hur attraktiv kommunen upplevs och i hur hög grad kommunen rekommenderas att flyttas till.

*Ur Agenda2030 är det mål 16 (Fredliga och inkluderande samhällen), mål 17 (Genomförande och partnerskap) samt delar av mål 5 (jämförbarhet) och mål 10 (Minskad ojämlikhet) som stödjer Vaggeryds kommuns övergripande mål 4 kring attraktivitet, trygghet och delaktighet.

Mål 4. Vaggeryds kommun ska vara en plats som är attraktiv, trygg och tillgänglig - där alla känner delaktighet och kan påverka

(Bild på människor som möts och inkluderas)

Öppenhet och tolerans skapar trygghet och är en förutsättning för att människor ska kunna vara en del av samhället. Delaktighet och medskapande gör platsen inkluderande och attraktiv för alla.

De som bor, lever och verkar i Vaggeryds kommun ska i alla åldrar kunna vara stolta ambassadörer över sin hemkommun och ha en positiv upplevelse av platsens attraktivitet och trygghet.

Vaggeryds kommun ska sträva efter att vara Topp XXX i länet av XXX – eller höja/minska XXXX med XX

(Bilder från olika verksamheter med exempel)

Exempel från verksamheten:

(Textförslag baserat på nya nämndmål och måldialoger—ses över av KLG)

Socialnämndens verksamhet arbetar med att öka tillgängligheten samt verka för att medborgarna upplever trygghet, delaktighet och självbestämmande i sin vardag, och barn- och utbildningsverksamheten arbetar för att ett dynamiskt lärande med hög grad av delaktighet för barn och elever.

Miljö- och byggverksamheten samverkar för att tillsammans utveckla tillgängligheten, delaktigheten och tryggheten för Vaggeryds kommun som attraktiv plats, och teknisk verksamhet bidrar genom planerad förvaltning av kommunens anläggningskapital och ömsesidig öppenhet bidrar tekniska nämnden till en långsiktig god, säker och trygg livsmiljö. Kultur- och fritidsverksamheten arbetar för att skapa trygga, tillgängliga och attraktiva möjligheter till kultur, fritids och friluftaktiviteter för alla.

Räddningstjänsten bidrar med att utveckla responsen när den egna förmågan sviker efter olyckor, brott och kriser öka invånarnas egen förmåga att kunna hantera olyckor, brott och kriser och kommunstyrelsen arbetar som samordnande kring fysisk planering och kommunikation med att utveckla attraktiva och inkluderande platser.

VSBö XXX och VEAB XXX

Globala hållbarhetsmål*

Hållbarhetsperspektivet här handlar om att tillsammans med region och civilsamhälle arbeta för en fortsatt hög nivå av antalet invånare som kan försörja sig själva. Det handlar om ansvar för en fungerande förskola, grundskola, gymnasium och vuxenutbildning, att vara uppdaterad på de lokala arbetsmarknadsbehoven så att rätt kompetenser utbildas och stödjer utvecklingen av arbetstillfällen för alla grupper, även de som står långt från arbetsmarknaden. Vaggeryds kommun ansvarar även för kommunal vuxenutbildning (komvux) som bidrar till att människor kan utbilda sig och hitta arbete. Vaggeryds kommun är också markägare, markförsäljare, planerare, tillståndsgivare och kontrollmyndighet inom många områden som berör flertalet företag. Genom att sköta sina uppdrag objektivt, rättssäkert och professionellt skapar man bästa förutsättningar för näringslivet att bedriva sin verksamhet och växa. Utbildning, företagande och arbetsmarknad är viktiga förutsättningar för utvecklingen av ett hållbart samhälle.

Detta innebär för Vaggeryds kommun att sträva efter en god samverkan mellan oss, näringsliv, utbildningsaktörer och civilsamhälle, men också en god och rättvis myndighetsservice och en innovativ upphandling av kommunal verksamhet där vi tillsammans har fokus på hållbarhet.

Styrande dokument

- Marknadsplanen ägs gemensamt av näringsliv och kommunal organisation och beskriver en gemensam grafisk profil, en strategi att arbeta med berättelser, och att utveckla marknaden tillsammans.
- En skolplan finns antagen för Vaggeryds kommun med 10 mål för skolans utveckling.
- **En näringslivsstrategi är under framtagande.**
- Regional utvecklingsstrategi

Hur vi mäter och följer upp resultatet

De Globala målen i Agenda2030 kring arbetsliv, företagande och utbildning följs nationellt upp genom att mäta antal individer i ekonomisk utsatthet, långtidsarbetslöshet, behörighet till gymnasiet, måluppfyllelse SFI (Svenska för invandrare), bruttoregionalprodukt och företagsklimat.

Verksamheter i Vaggeryds kommunala organisation följer upp betyg och upplevelse av skolan, resultat kring insatser för individer i utanförskap, handläggningstider och upplevelse av en rättssäker myndighetsservice och bra processer kring upphandling.

En god måluppfyllelse för Vaggeryds kommuns andra övergripande mål som handlar om utbildning, arbete och näringsliv, innebär en god demografisk försörjningskvot även i framtiden, och en positiv utveckling av arbetstillfällen i privat sektor. Det innebär också en fortsatt positiv utveckling av upplevd arbetsmarknad och upplevda utbildningsmöjligheter och en positiv bild av skolan.

Det krävs också fortsatta goda omdömen och poäng kring upplevt företagsklimat.

*Av de 17 globala målen är det främst mål 1 (Ingen fattigdom), mål 4 (God utbildning för alla), mål 8 (Arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt) samt delar av mål 9 (Hållbar industri och innovation.) som kopplas till Vaggeryds mål 2

Mål 3. Vaggeryds kommun ska vara en plats med en hög kunskapsnivå, en aktiv fritid och ett rikt kulturliv – för en god hälsa

(Bild på hjärta, människor i rörelse/aktivitet, fotboll, noter)

En hög kunskaps och bildningsnivå och ett utvecklat utbud och platser för fritids och kulturaktiviteter för alla är en förutsättning för en jämlik hälsa hos våra invånare. För att en jämlik hälsa ska uppnås behövs goda levnadsvillkor och levnadsvanor och en jämlik och förebyggande hälso- och sjukvård.

Även möjligheter till bra boende och närmiljö, arbete och sysselsättning, samt delaktighet och inflytande är viktiga – därför påverkar även de andra övergripande målen hur väl vi uppfyller vårt mål kring god hälsa.

De som bor, lever och verkar i Vaggeryds kommun ska i alla åldrar ha en positiv bild av utbudet för kultur och fritidsaktiviteter och en god upplevelse av det egna välbefinnandet.

Vaggeryds kommun ska sträva efter att vara Topp XXX i länet av XXX – eller höja/minska XXXX med XX

(Bilder från olika verksamheter med exempel)

Exempel från verksamheten:

(Textförslag baserat på nya nämndmål och måldialoger—ses över av KLG)

Socialnämndens verksamhet arbetar med förebyggande, tidiga och främjande insatser, och barn- och utbildningsverksamheten arbetar för att barn och elever mår bra och utvecklas som individer och tillsammans med andra.

Miljö- och byggverksamheten lyfter hälsoaspekten i sin myndighetsutövning och teknisk verksamhet tillgängliggör kommunal mark för en aktiv fritid med tilltalande grönområden för en god livskvalitet.

Kultur- och fritidsverksamheten arbetar för att medborgare ska känna att de kan påverka och vara skapare av utbudet för en god hälsa och ett eget välbefinnande.

Räddningstjänsten bidrar med att öka invånarnas egen förmåga att kunna hantera olyckor, brott och kriser, och kommunstyrelsen arbetar som samordnande kring uppföljning av folkhälsofrågor.

Globala hållbarhetsmål*

För Vaggeryds kommun handlar ett hållbart folkhälsoperspektiv om att skolan och den sociala omsorgen fungerar och om att bostads- och samhällsplaneringen bedrivs med fokus på hälsofrämjande miljöer samt i vilken mån det finns kultur- och fritidsaktiviteter för alla, oavsett kön, bakgrund eller socioekonomisk situation. Alla verksamheter kan vara hälsofrämjande eller förebyggande beroende på hur de drivs. Vaggeryds kommun har ett gemensamt ansvar tillsammans med regionen för merparten av de välfärdstjänster som har stor påverkan på invånarnas hälsa genom livet och arbetar för en god och jämlik hälsa.

Detta innebär för Vaggeryds kommun att sträva efter ett starkt samarbete mellan kommunal organisation, region, andra aktörer och civilsamhälle i ett förebyggande och folkhälsostrategiskt arbete samt en bra och förebyggande tillsyn och tillståndshandläggning från kommunal verksamhet där vi tillsammans har fokus på hållbarhet. Alla verksamheter kan bidra till folkhälsoarbetet.

De nationella målområdena för en jämlik hälsa är:

- Det tidiga livets villkor
- Kunskaper, kompetenser och utbildning
- Arbete, arbetsförhållanden och arbetsmiljö
- Inkomster och försörjningsmöjligheter
- Boende och närmiljö
- Levnadsvanor
- Kontroll, inflytande och delaktighet
- En jämlik och hälsofrämjande hälso- och sjukvård

Styrande dokument

- Lokal kulturplan
- Lokal folkhälsostrategi
- Nationella mål för en jämlik hälsa
- Regional folkhälsostrategi

Hur vi mäter och följer upp resultatet

Det Globala målen i Agenda2030 kring folkhälsa följs nationellt upp genom att mäta exempelvis utvecklingen av medellivslängd, långtidssjukskrivning, fallskador och antibiotikaanvändning.

Verksamheter i Vaggeryds kommunala organisation följer upp genom målgruppsundersökningar som t.ex. brukarundersökningar och elevenkäter och elevhälsosamtal. Verksamheter följer även upp utbildningsinsatser, vårdinsatser och antal kränkingsanmälningar i skolan.

För att uppnå en god måluppfyllelse för mål 3 som handlar om en god hälsa, krävs en ökad andel invånare med gymnasial och eftergymnasial utbildning samt en förbättrad fysisk och psykisk hälsa hos de som bor, lever och verkar i Vaggeryds kommun.

Studieförbundens antal aktiviteter och antal deltagare kring lokala aktiviteter som utvecklar kultur och folkbildning, samt lokala idrottsföreningars medlemsaktivitet bidrar till måluppfyllelsen.

Det krävs också en positiv utveckling av upplevelsen hos de som bor, lever och verkar i Vaggeryds kommun när det gäller utbud av kultur och fritidsaktiviteter.

*Ur Agenda2030 är det mål 3 (God hälsa och välbefinnande) samt delar av mål 5 (Jämställdhet) och mål 10 (Minskad ojämlikhet) som främst kopplas till Vaggeryds kommuns övergripande mål 3